denes Løgn, naar de erklærede Kvinder dømt til Utugt for en Nødvendighed for Samfundet. Kvinderne stod atter ene — Kirken fordømte Bevægelsen — den var ukvindelig.

Indenfor europæiske Landegrænser var Rydningsarbejdet ikke af den Art, som det var i Nordamerika og er endnu i Kina og Indien. Men Fordomme var der nok af, og Uretfærdighed var der nok af, og Modstand var der nok af. Men der var blandt vore Kvinder den samme kvindelige Urfølelse, Barmhjertighed med dem, der led tavst og Krav om Retfærdighed for de forurettede.

Alt dette skal huskes, naar de af Øjeblikket skabte Fribytterskarer søger at storme Kvindesagens prøvede, faste Borg. Det var ikke egoistiske Forestillinger om Magt, der rejste Kvinderne, de kom, fordi Samfundet instinksmæssigt reagerede mod en saa fatal Mangel paa Økonomi indenfor Samfundsordenen, som det maa siges at være, naar den halve Menneskehed ikke udvikles til Gavn for Samfundet.

Det andet Angreb paa Kvindesagen, der er rejst af Øjeblikkets Kaos, kalder Kvinderne tilbage til Hjemmene.

De Toner har for mig en ganske hul Klang, naar de udbasuneres som en ny og god Idé til Menneskehedens Frelse — hvad er D. K.s Program om Dygtiggørelse af Kvinderne og Beskyttelse af Børn og Kvinder andet end Hjemmenes Sag.

Og lad os saa se nærmere paa, hvad ovennævnte Frase indeholder.

Vi begynder med Mellemstandens Kvinder — jeg skulde mene, at de sidste Aar har sat dem paa Hjemmest Plads, hvis de ikke har kunnet finde denne af sig selv. Husmødrene har været bundet til deres Hjem paa en Maade, som var ukendt i tidligere Tider. Børnene kan saa vist heller ikke beklage sig, Mødrene har selv passet dem, Hjælp var der ikke at tænke paa. Jeg fyldes af Beundring for disse unge Mødre, naar jeg ser dem paa Togt for at gøre Indkøb — en i Vognen og en eller to ved Siden af Vognen, Hovedet fuldt af, hvad der skal besørges, og saa hjem til Arbejdet.

Arbejdernes Kvinder kan Frasen heller ikke berøre; det er vel et af de virkelige Goder, Tiden har bragt, at Arbejdernes Koner nu kan blive hjemme.

Vi maa da hellere spørge rent ud — er det de selverhvervende Kvinder, der skal føres tilbage til Hjemmene? Skal vi lege Ungarn om igen?

Og da vil jeg svare — det er min Tro, at de allerfleste selverhvervende Kvinder, som i et mekanisk Arbejde kan tjene akkurat nok til at holde Livet gaaende — det skal jo nu en Gang gaa, og det er først de sidste unormale Aar, hvor Fortjenesten har kunnet strække til mere — af disse unge Kvinder ser sikkert Størsteparten naturligt frem til eget Hjem som en Udfrielse. Men vi maa dog huske, at Kvinder, som Mænd kan have Kald for et Arbejde, kan sætte deres Idealitet i Tilknytning til deres Arbejde. Det var ikke godt, om Samfundet udad til skulde miste netop disse Kvinders Indsats. Min Tro er det, at intelligente, arbejdsmodige Kvinder ubetinget tilfører Hjemmet større Værdier end utallige af Kvinder, der sidder hjemme med Stempel af Husets faste Holdepunkt, til trods for at Holdepunktet snurrer rundt mellem Eftermiddagsteer og Aftenselskabelighed.

Sagen er, man vil noget, der ikke lader sig gøre. Fru Gad staar endnu foran tidligere Tiders »uovertræffelige« Omelet, og de for Tiden optrædende Bourgoisi-Reformatorer har bevaret Forestillingen om god Hælp i Hjemmene til 18—20 Kr. pr. Maaned — en »uovertræffelig« behagelig Tilstand. Men den gaar blot for de mange Hjems Vedkommende paa Tværs af Dyrtidens haardhændede Optræden og paa Tværs af de dygtige unges Fordringer til deres Arbejde, nemlig, at dette byder dem en Fremtid.

Bourgoisidamerne skal forstaa, at de maa tage deres Del af de Byrder, der, ved Menneskenes Mishandling af vort Samfund, er blevet uddelt saa rigeligt, og de skal gøre det med godt Sind og aarvaagne over for ny Hjælpemidler, som sikkert kun findes gennem kollektive Bestræbelser, men ikke i Haab om, at Tiden vender tilbage.

Yderligere bliver de hule Toner pinligt falske, naar Frasen: *Kvinderne tilbage til Hjemmene* fremsættes, som om Samfundet derved var garanteret.

For den, der ikke forbryder sig, er Lov en snurrig uvedkommende Ting, det gode Hjem, det bedste Mennesker ejer, kan blæse af Reformer — lad det gaa saadan eller saadan, Hjemmet er og bliver vor underlige, dybe Hemmelighed, som ingen skal blande sig i — altsaa de gode Hjem gaar ud af Løbet, naar vi søger Midler til at forbedre Livets Forhold for Mennesker — fraset den Værdi de ved at være, tilføjer Samfundet.

Desværre har vi alt for mange Beviser paa, at Hjemmenes Himmel kan være skytung, og en Dag er Uvejret over det — Hjemmet er ikke mere. Muligvis skal den unge Husmor selv til at tage Kampen op for Tilværelsen — godt var det, hvis hun i sin Tid fik lært noget, som hun nu kan anvende — Husmor paa smukke Teorier bliver et magert Udkomme.

Lad os komme fri af denne Taage-Tale om Tilbagevenden til Hjemmene og om det huslige Arbejdes Idyl ud i den blaa Luft.

Nej, lad det huslige Arbejde blive et Levebrød, som frister, fordi det fører til noget, og fordi man sikres en Uddannelse, der regnes for god mellem andre Uddannelser, saa vil nogle af Vanskelighederne ved dette Spørgsmaal være løst, at vi saa maa finde paa kollektive Udveje for dem, der ikke har Raad til Hjælp, det er en anden Sag, og at der skal større Ting til for at bygge Verden op, det er sikkert.

Skulde jeg udtale et Ønske for Fremtiden, da skulde det være Ønsket om, at det maa forstaas af danske Kvinder, netop i de Tider, vi gaar i Møde, at Kvindesagen for Verdens og for vore hjemlige Kvinder har været som en klog og god Mor. Men en klog og god Mor har Børnenes Tillid. Kommer der Bevægelser udefra, der søger at svække denne Tillid, saa slaar Børnene Kreds om denne Mor og siger — lad os bruge det ny i Tiden, som passer os, men lad det gro ud af det en Geng givne, som ikke kan undværes.

Saa længe Kampen staar for at vinde Fodfæste,